

RAE VALLAVALITSUS

Raivo Uukkivi
raivo.uukkivi@eesti.ee

Teie 16.02.2021

Meie *kuupäev digiallkirjas* nr 1-6/2434-1

Vastus arupärimisele

Esitasite 16.02.2021 arupärimise, viidates Rae Vallavolikogu 12.04.2011 määruse nr 56 „Rae valla põhimäärus“ § 18 lõikele 6 ja §-le 37. Märjime, et Rae valla põhimääruse § 18 lõige 6 sätestab vallavolikogu liikme volituste peatumise alused. Arupärimise sisu järgi olete ilmselt pidanud silmas Rae valla põhimääruse § 18 lõike 5 punkte 6 ja 7, mis sätestavad, et vallavolikogu liikmel on õigus: saada vallavolikogu ja vallavalitsuse õigusakte, dokumente ja muud teavet¹, välja arvatud andmeid, mille väljastamine on seadusega keelatud; saada oma kirjalikule küsimusele vastus vallavalitsuselt 10 tööpäeva jooksul arvates küsimuse esitamisest.

Arupärimises soovitakse:

1. Saada tutvumiseks sisekontrolli 2020 ja 2021 tööplaanid.
2. Saada tutvumiseks sisekontrolli 2020 tehtut kokkuvõtavad aruanded koos vajalike ettepanekutega muudatuste/paranduste tegemiseks koos tähtaegadega.
3. Ülevaadet teemaderingist, millised avaldusid eelkõige epideemiast lähtuvalt.
4. Ülevaadet 2020 aasta korrupsiooniennetuse tegevustest.
5. Ülevaadet 2020 aastal vallavalitsuse struktuuriüksuste juhtide, teenistujate ja töötajate ning hallatavate asutuste juhtide peale esitatud kaebuste menetlustest, sh distsiplinaarmenetluste läbiviimise kokkuvõte.

Sissejuhatusena märjime, et kuna kohalike omavalitsuste sisekontrollisüsteemi korraldamine ei ole üleriigiliselt õigusaktidega üheselt reguleeritud ning Rae Vallavalitsuses oli sisekontrolöri ametikoht kuni 2020. aasta septembrini täitmata, on esimeste prioriteetide seas vaja välja töötada sisekontrollimeetmed riskide tuvastamiseks ja hindamiseks, sh kontroll-lehtede vormid. Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse (KOKS) § 48¹ lõiked 1 ja 2 sätestavad üksnes, et volikogu tagab sisekontrollisüsteemi rakendamise kohalikus omavalitsuses ning sisekontrollisüsteemi rakendab ja selle tulemuslikkuse eest vastutab vallavalitsus. Rahandusministeeriumi 2018. aasta dokumendi „Kohalike omavalitsuste sisekontrollisüsteemi korraldamise soovituslik juhend“ kohaseltki on igal kohalikul omavalitsusel sisekontrollisüsteem erinev ning seega tuleb igal kohalikul omavalitsusel ka sisekontrollimeetmed ise välja töötada. Valla sisekontrollisüsteem on loodud, et anda mõistlikku kindlust tegevuste, aruandluse ja vastavuskontrolliga seotud eesmärkide saavutamise osas.

¹ Avaliku teabe seaduse § 3: (1) Avalik teave (edaspidi *teave*) on mis tahes viisil ja mis tahes teabekandjale jäädvustatud ja dokumenteeritud teave, mis on saadud või loodud seaduses või selle alusel antud õigusaktides sätestatud avalikke ülesandeid täites. (2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud teabele juurdepääsu võib piirata seaduses sätestatud korras.

Valla sisekontrollisüsteem on protsess, mis sisaldab valla ülesannete ja eesmärkide täitmiseks kõiki tegevusi (nii valla, kui ka inimeste tegevusi), et tagada õigusaktidest kinnipidamine, valla vara kaitstus raiskamisest, ebasihipärasest kasutamisest, ebakompetentsest juhtimisest ja muust sarnasest tingitud kahju eest; tegevuse otstarbekus valla ülesannete kvaliteetsel täitmisel; valla tegevusest tõese, õigeaegse ja usaldusväärse informatsiooni kogumine, säilitamine ja avaldamine. Sisekontrollisüsteemi viivad ellu volikogu, volikogu komisjonid, volikogu fraktsioonid, vallavalitsus, vallavalitsuse struktuuriüksused (vallakantselei ja ametid, mis teostavad avalikku võimu ja täidavad oma haldusalas vahetult kohaliku omavalitsuse täitev- ja korraldava võimu ülesandeid) ja vallavalitsuse komisjonid. Volikogu tagab sisekontrollisüsteemi rakendamise vallas (KOKS § 48¹ lõige 1). See realiseerub muuhulgas läbi õigusaktide andmise ja enda pädevuses olevate otsuste vastuvõtmise, mis kujundavad valla kontrollikeskkonna, ning volikogu komisjonide kaudu, seades muuhulgas juhtimislikke rõhuasetusi. Vallavalitsus rakendab sisekontrollisüsteemi ja vastutab selle tulemuslikkuse eest vallas (KOKS § 48¹ lõige 2). See realiseerub muuhulgas läbi õigusaktide kinnipidamise (sh nendest tulenevate õigusaktide andmise), enda pädevuses olevate otsuste vastuvõtmise, vallavalitsuse struktuuriüksuste ja vallavalitsuse komisjonide sisemise töökorraldusega seotud reeglite loomise ja nende rakendamise jälgimise, juhtimiskultuuri kujundamise, kogutava informatsiooni analüüsi ja probleemidele reageerimise. Hästi toimiv valla sisekontrollisüsteem on põimitud igapäevategevustesse, hõlmates nii protsesse, protseduure, juhendeid jms kui ka inimesi ning nende poolt tehtavaid tegevusi ning ühtegi kontrolli ei teostata asjana iseeneses, vaid ainult tegevuste ja eesmärkide paremaks elluviimiseks. Sisekontrollimeetmete väljatöötamise peamine eesmärk on Rae valla sisekontrollisüsteemi tugevdamine, sh täiendamine ja ajakohasena hoidmine, mis on sisekontrolöri ametijuhendi punktist 3.1 tulenev kohustus. Sisekontrolör täidab lisaks sisekontrollimeetmete väljatöötamisele, mis on mahukas tegevus, ka enda ametijuhendist tulenevaid teisi kohustusi.

Arupärimises soovitakse saada 2020. ja 2021. aasta tööplaanid. Arupärimises on märgitud, et ametijuhendi kohaselt peab sisekontrolör koostama tööplaani ja selles fikseeritud tegevuste tulemused vormistama aruannetena. Selgitame, et sisekontrolöri ametijuhendi punkti 3.2 kohaselt tuleb tööplaan küll koostada, kuid punkti 3.7 järgi tuleb aruanded koostada kontrollimiste tulemustest, mitte tööplaanis fikseeritud tegevuste tulemustest. Sisekontrolöri tegevused hõlmavad tema ametijuhendist tulenevate teenistuskohustuste (punktis 3) täitmisi ja õiguste (punktis 5) teostamisi. Sisekontrolli tööplaan on pigem üldist laadi dokument, kuna kõik tegevused ei ole etteprognoositavad (näiteks distsiplinaarmenetluste läbiviimine) ning ei seisne alati kontrolli läbiviimises (igale nõustamisele, ettepaneku tegemisele ei järgne aruande vormistamist, kui küsimused leiavad kiire ning valla eesmärkidele vastava ja õiguspärase lahenduse). Samas peaks tööplaan sisaldama kontrollimiste tulemusel koostatud aruannetes fikseeritud puudustega seotud planeeritavaid tegevusi, näiteks järelkontrollide läbiviimisi. Sisekontrolöri ametikoht täideti 2020. aasta septembris, sisekontrolli tööplaan 2020. aastal ei koostatud. Sisekontrolör viis läbi tegevusi enda ametijuhendi teiste punktide alusel. Sisekontrolli tööplaan 2021. aasta kohta on hetkel koostamisel ning selle kinnitamine toimub eelduslikult käesoleva aasta esimeses kvartalis.

Arupärimises soovitakse saada sisekontrolli 2020. aastal tehtut kokkuvõtvaid aruanded. Väljastame vastavalt avaliku teabe seaduse (AvTS) § 36 lõike 1 punktile 8 aruande Rae valla asutuste sisekontrollist (majandustegevus ja -tehingud), läbiviimise aeg oli mai kuni juuni 2020, sisekontrollile allutatud periood oli oktoober 2019 kuni märts 2020 (eriolukorrani) (**lisa 1**).

Arupärimises soovitakse saada ülevaadet teemaderingist, millised avaldusid eelkõige epideemiast lähtuvalt. Möödunud ja käesolev aasta on seoses epideemiaga kindlasti erilised, olukord on pidevalt muutuv ning seega ei ole ka edasine täiesti etteproгноositav. Ülevaadet teemaderingist, millised avaldusid eelkõige epideemiast lähtuvalt, on järjepidevalt antud vallavolikogu istungitel päevakorra punktina või vaba sõnavõtuna (fikseeritud vallavolikogu istungite protokollides). Samuti anti ülevaadet vallavolikogu viimasel ehk 16.02.2021 istungil ning kindlasti tehakse seda ka edaspidi.

Arupärimises soovitakse ülevaadet 2020. aasta korrupsiooniennetuse tegevustest. Korrupsiooniennetuse tegevusena on Rae Vallavalitsus korraldanud ametnikele ja töötajatele vastavateemaliste koolituste andmist. Koolitusi antakse ka edaspidi, eeskätt põhjusel, et ametnike ja töötajate seas on uusi erasektorist tulnud inimesi. Osade koolituste materjalid on lisatud Rae serveri kausta „Asjaajamisjuhised“ alajaotisse „Tutvumiseks uuele töötajale“. Kaustas on Sisekaitseakadeemiast koolitaja Aive Pevkur'i 2018. aasta esitlus „Korrupsiooni ennetamine avalikus sektoris“, mille lõpus on aktiivlingid lisalugemiseks (Käsiraamat „Huvide konflikti käsitlemine avalikus sektoris“; Huvide konflikti vältimine omavalitsustes; Justiitsministeeriumi korrupsiooni ennetamise koduleht; Rahandusministeeriumi avaliku teenistuse eetika koduleht; Korrupsiooniriskid kohalikus omavalitsuses; Korrupsioonivaba Eesti koduleht). Samuti on kaustas materjal pealkirjaga „Korrupsiooni ennetamine“, milles on aktiivlingid Justiitsministeeriumi koostatud 8-osalisele videokoolitusele. Kaustas olevate materjalidega tuleb tutvuda teenistusse või tööle asumisel ning neid on võimalik hiljem uuesti üle vaadata. Ka sisekontrolör nõustab vastavalt enda ametijuhendi punktile 3.9 vallavalitsuse struktuuriüksusi, samuti hallatavaid asutusi, sisekontrolli (sh riskide hindamise, puuduste ja eksimuste tekkimise ennetamise) ja korrupsiooniennetuse teemadel. Sisekontrolör on korrupsiooniennetuse tegevusena osalenud vallavalitsuse enamustel istungitel ning hoidnud end kursis volikogu istungite materjalidega, et probleemide korral nendele tähelepanu juhtida ning vajadusel vastavaid kontrole läbi viia. Valla õigusaktide vastavuse Eesti Vabariigi õigusaktidele tagab vallasekretär (vallasekretäri ametijuhendi punkt 2), kelle tegevus on samuti osa sisekontrollisüsteemist (vt sissejuhatuse osa). Valla õigusaktide eelnõude põhjal on ametnikud ja töötajad pädevad ning oskavad korrupsiooni ennetada ja ära tunda.

Arupärimises soovitakse saada ülevaadet 2020. aastal vallavalitsuse struktuuriüksuste juhtide, teenistujate ja töötajate ning hallatavate asutuste juhtide peale esitatud kaebuste menetlustest, sh distsiplinaarmenetluste läbiviimise kokkuvõtteid. Selgitame, et AvTS § 35 lõike 1 punkt 2 sätestab, et teabevaldaja on kohustatud tunnistama asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud teabeks riikliku järelevalve, haldusjärelevalve ja teenistusliku järelevalve menetluse käigus kogutud teabe kuni selle kohta tehtud otsuse jõustumiseni. AvTS § 36 lõike 1 punktid 9 ja 12 sätestavad, et riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutusest ja avalik-õiguslikust juriidilisest isikust teabevaldaja ei tohi asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud teabeks tunnistada: dokumente riigi, kohaliku omavalitsuse üksuse või avalik-õigusliku juriidilise isiku eelarvevahendite kasutamise ning eelarvest töölepinguga töötavatele isikutele makstud töötasude ning muude tasude ja hüvitiste kohta; riikliku järelevalve, haldusjärelevalve või teenistusliku järelevalve korras või distsiplinaarkorras tehtud jõustunud ettekirjutusi või antud akte ning andmeid kehtivate karistuste kohta. Väljastame: 10.01.2020 tehtud hoiatuse Järveküla Lasteaia direktori Airi Kukk'e suhtes (**lisa 2**), hoiatus on jõustunud; 28.01.2020 distsiplinaarmenetluse kokkuvõtte ja distsiplinaarkaristusena määratud noomituse Rae Vallavalitsuse teehoiuspetsialisti Ain Puna suhtes (**lisa 3**), noomitus on jõustunud. Teehoiuspetsialisti Ain Puna taotlusel vabastati ta teenistusest, teenistussuhte viimaseks päevaks oli 08.05.2020 (**lisa 4**).

Kuna esitasite Rae Vallavalitsusele adresseeritud arupärimise enne Rae Vallavolikogu 16.02.2021 istungi kinnitamist istungi juhatajale (fikseeritud istungi protokollis), siis saadame käesoleva vastuse Rae valla põhimääruse § 37 lõike 3 viimasest lausest tulenevalt ka vallavolikogu kõigile teistele liikmetele.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Madis Sarik
vallavanem

Lisad:

1. Lisa 1 - Aruanne Rae valla asutuste sisekontrollist (majandustegevus ja -tehingud).asice
2. Lisa 2 - Hoiatus (Airi Kukk).asice
3. Lisa 3 - Distsiplinaarmenetluse kokkuvõte ja distsiplinaarkaristuse määramine (Ain Puna).asice
4. Lisa 4 - Teenistusest vabastamise käskkiri (Ain Puna).asice

Õnnela Vaarik, 58259533
onnela.vaarik@rae.ee